

УДК: 331:005

ОЦІНКА РИЗИКІВ ЩОДО ВИНИКНЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Іваненко В.С.

***Курепін В.М., доцент кафедри методики професійного навчання,
канд. екон. наук***

Миколаївського національного аграрного університету

Виявлення небезпек є початковим і найважливішим етапом оцінки ризиків, що враховує недоліки в охороні праці, які можуть завдати шкоди здоров'ю та безпеці людей та бути причинами виробничого травматизму. При оцінці ризиків шукають відповіді на такі запитання: які небезпеки виникають у роботі; що є причиною небезпеки; де проявляється небезпека; у яких ситуаціях працівники можуть наразитися на небезпеку?

Виявлення небезпек передбачає визначення та облік небезпеки, а також факторів, які можуть завдати шкоди з особистих особливостей працівників та факторів трудової діяльності. Фактори небезпеки легко розпізнаються при контрольних обходах робочого місця [2, с. 98]. Опитуючи працівників, виявляють всі виконані операції та дії, спостерігаючи за ходом роботи на робочому місці.

Так званий метод анкетування вносять у систему виявлення небезпек. В анкетах згруповують фактори небезпек за своєю природою. За допомогою анкети перевіряють, чи є ця небезпека на контрольованому робочому місці чи ні. Під час запису факторів небезпеки слід фіксувати також усі уточнення щодо цього питання, коментарі та питання. Такі записи полегшують подальшу роботу [5, с. 3].

Крім анкет для розпізнавання небезпек, можна використовувати інші методи аналізу та ідентифікації небезпек: замальовки, фотографії, відеозйомка тощо. Вони допомагають помітити небезпеки, що виникають у процесі праці. Така робота не обмежується виявленням небезпек та їх фіксацією [1, с. 107]. Виявлені небезпеки по можливості усувають, оскільки боротьба з небезпеками не обмежується лише оцінкою ризиків. Про фактори небезпек та їх усунення повідомляють роботодавцю та фахівцю з охорони праці підприємства.

Виявляючи небезпечну ситуацію треба замислюватися над її причинами та наслідками. Ретельний пошук та аналіз причин виникнення небезпечної ситуації допоможе розробити найефективніші заходи щодо її запобігання. Важливо встановити ланцюг подій, що призводять до небезпечної ситуації [3, с. 7]. Причини небезпек необхідно шукати у різних сферах діяльності: організації

праці; умовах праці; діях працівників; прийомах трудової діяльності; організації та керівництві виробництвом тощо.

Крім небезпек виявляються працівники, які наражаються на небезпеки. Схильними до небезпеки необхідно вважати, крім працюючих осіб, також всі сторонні особи, на яких можуть з різних причин впливати небезпека. Сторонні особи: постачальники товару, прибиральники, ремонтний і обслуговуючий персонал, клієнти, інші працівники, які перебувають на роботі у роботодавця, працівники сусідніх ділянок. Слід спеціально врахувати особливу схильність до небезпеки молодих працівників, вагітних жінок, інвалідів і людей похилого віку [4, с. 49].

Виявлених небезпек може бути чимало. Вони потребують ранжирування. Ранжирування необхідно для планування. Заходи щодо небезпек, які неможливо ліквідувати відразу плануються у порядку, що відповідає величині ризику.

Отже, визначення величини ризику проводять лише у ситуації, що відповідає моменту контролю. У оцінці величини ризику треба прагнути до об'єктивної величині. При визначенні величини ризику виникнення виробничого травматизму слід знаходити загальний погляд на проблему та уникати перебільшення та применшення ризиків.

Список використаних джерел:

1. Блащук В. В., Курепін В. М. Запобігання виробничим ризикам заснованих на принципах усунення небезпек // Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів: ЛДУБЖД, 2022. С. 106-107. URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11716>.
2. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів: ЛДУБЖД, 2022. С. 97-99. URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.
3. Кузнецова В. А. Сучасні підходи, стратегія та тактика до управління ризиками на підприємстві. OSHAgo – 2024: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2024 року). Київ: МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Науково-виробничий журнал «Охорона праці», Європейське співтовариство з охорони, 2024. С. 5-7. URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18903>.
4. Kurepin V., Lyamar O. (2024). Assessment of the State of Personnel Safety of Agricultural Enterprises with the Help of Relevant Performance Indicators. Modern Economics, 43(2024), 41-50. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-06).

5. Курепін В. М. Ознаки якісної оцінки ризиків на підприємстві. OSHAgro – 2024: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2024 р.). Київ, 2024. С. 3-5.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18902>.

УДК 331.45:005.932:613,6

ЕРГОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ

Казюра А.В.

*Віштак І. В., доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки
безпеки, канд. техн. наук, доцент*

Вінницький національний технічний університет

В умовах сучасного виробництва та зростаючої інтенсивності праці, питання створення безпечних та комфортних умов для працівників набуває особливої актуальності. Ергономіка – наука про взаємодію людини та її робочого середовища – відіграє ключову роль у забезпеченні охорони праці та збереженні здоров'я працівників. Невідповідність робочих місць фізіологічним та психологічним можливостям людини може призводити до втоми, дискомфорту, зниження працездатності та, як наслідок, до зростання ризику виникнення професійних захворювань та нещасних випадків. Метою даної роботи є аналіз ергономічних аспектів організації робочих місць, їхнього впливу на здоров'я працівників та розробка рекомендацій щодо оптимізації робочого середовища [1-4].

Ергономіка робочого місця спрямована на проектування робочого простору, інструментів та обладнання таким чином, щоб вони відповідали антропометричним, фізіологічним та психологічним особливостям людини. Недотримання ергономічних вимог, таких як неправильна висота столу та стільця, незручне розташування монітора, клавіатури та миші, монотонні та вимушені пози, надмірне фізичне навантаження або повторювані рухи, є основними факторами ризику для здоров'я працівників. Це може призводити до розвитку м'язово-скелетних розладів (таких як біль у спині, шії, зап'ястях), проблем із зором (напруження очей, головний біль), а також до загальної втоми та психоемоційного напруження. Професійні захворювання, пов'язані з неергономічними умовами праці, є значним тягарем як для самих працівників, так і для роботодавців (через лікарняні, зниження продуктивності, компенсації).

Для забезпечення ефективної охорони праці та збереження здоров'я працівників необхідно впроваджувати ергономічні принципи на етапі проектування та організації робочих місць. Це включає: